

Siyer Araştırmalarında Etik İhlalleri

Prof. Dr.
Şaban Öz

KSÜ Siyer-i Nebi Araştırmaları
Uygulama ve Araştırma Merkezi
(SAMER)

2019

1. Size ait olmayan bir görüşü, dipnotu, yorumu, çeviriyi, tespiti, cümleyi, kavramı, ifadeyi, bulguyu, veriyi, tabloyu, şekli, resmi, fotoğrafı, yaklaşımı veya buna benzer hususları kaynak zikretmeksizin, doğrudan olduğu gibi veya içeriğini değiştirerek veya cümle kalıbını bozarak veya başka herhangi bir yöntemle sahiplenmek, kendinize mal etmek.¹ Herhangi bir tür ve içerikte bilimsel hırsızlık (intihal) yapmak.
2. Bilimsel hırsızlığa (intihal) göz yummak, hırsız (intihalcii) savunmak, hırsızdan (intihalciden) referansta bulunmak.
3. Aynı akademik çalışmayı “yayın çoğaltmak için” parçalar halinde tekrar yayımlamak.
4. Aynı yayını herhangi bir uyarı veya izah etmeksizin farklı akademik mecralarda orijinalmiş gibi sunmak.
5. Kendi çalışmasını başkasının adına yayımlatmak.
6. Öğrencisinin çalışmasını almak, kendi adına yayımlatmak veya olmadığı halde kendisini ortak yazar olarak göstermek.
7. Ortak yapılan bir çalışmada çalışma arkadaşlarının adını yazmamak.
8. Çalışmalarda kendisinden referansta bulunulması için baskı kurmak.
9. Yayın gizlemek.
10. Başkasının çevirisini kullanıp kendi yapmış gibi orijinal kaynağı referans vermek.
11. Görmesi gereken kaynaklara bakmadığı halde bakmış gibi o kaynaklar hakkında konuşmak.
12. Görmediği herhangi bir eser veya çalışmadan görmüş gibi nakilde bulunmak.
13. Okumadığı bir kitap hakkında olumsuz yorumda bulunmak.
14. Bilgi, rivâyet tahrifine girişmek.
15. Bilgi, rivâyet gizlemek.
16. Kasıtlı olarak ayetleri bağlamından koparmak.
17. Hadis veya rivâyet uydurmak.
18. Hz. Peygamber’e, sahabilere, geçmiş ulemaya karşı haddi aşan, lakayt, asgari saygıdan mahrum bir dil kullanmak.
19. Geçmiş ulemayı töhmet edici bir dil kullanmak.
20. Kendi otoritesini inşa için hem geçmişteki hem de bugünkü meslektaşlarına karşı saldırgan bir üslup benimsemek.

¹ Öz, Şaban, *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Neva Yay., İstanbul 2015, 38.

21. Öğrencilerine, dinleyicilerine, okuyucularına, sadece akademik rekabetten dolayı diğer akademisyenler hakkında olumsuz görüşler serdetmek.
22. Çağdaş siyer akademisyenleri arasında dedikodu yapmak, çatışmaya teşvik etmek.
23. Şahsi husumetleri ilim camiasına taşımak, taraftar aramak.
24. Başka birinin araştırmakta olduğunu bilmesine rağmen aynı konuyu çalışmaya başlamak veya öğrencilerinden birine çalıştırmak.
25. Okuması, tashihi için kendisine teslim edilen bir metni kullanmak veya öğrencilerinden birine kullandırmak.
26. Tashih için kendisine verilen bir metindeki kusurları üçüncü kişilerle paylaşmak.
27. Kendi görüşüne arz edilen bir çalışmada çalışma sahibini zor durumda bırakacak yanlış yönlendirmelerde bulunmak.
28. Televizyon programlarına, sempozyumlara, konferanslara veya jüriyelere çağrılmak için araçlar edinmek, baskı yapmak, çağrılmayınca söz konusu faaliyetleri kötülemek.
29. İlimin izzetini taşıyamamak.
30. Maddi çıkar peşinde koşmak.
31. Sadece unvan elde etmek için çalışmak, üretmek.
32. Unvan veya şöhret için değerleri yıpratmak, kişilikten ve karakterden taviz vermek.
33. Unvan veya makam için insanlara zulmetmek, eğitim hatta inanç haklarını engelleme konusunda destek ve yardımcı olmak.
34. Sadece farklı görüş veya ideolojilere veya yaklaşımlara sahip olduğu için yüksek lisans, doktora, doçentlik gibi sınavlarda art niyetli davranmak.
35. Akademik yeterliliklerde araya araçlar koymak.
36. Herhangi bir sınav öncesinde veya esnasında jüri üyelerine duygusal veya fizikî baskı kurmak.
37. Unvan, konum veya makamı ilmi otorite edinimi için baskı unsuru olarak kullanmak.
38. Gerekli unvan ve akademik basamaklara ulaşıncaya kendisini yetiştiren hocalara karşı haddi aşan üslup takınmak.
39. Ümmetin içerisinde bulunduğu konjonktürü göz önüne almaksızın, aydın sorumluluğundan uzak bir şekilde güya ilmî sonuçları paylaşmak.
40. İlmî sonuçları sansasyonel bir dille aktarmak.
41. Mili birlik ve bütünlüğümüze kast edecek yapılarla yakın ilişki içerisine girmek.

42. Milli birlik ve bütünlüğümüzün sembolü olan değerlere saldırmak.
43. Milli meselelere duyarsızlık göstermek.
44. Toplumun değerleriyle alay etmek, tahkir etmek.
45. Vakıf, dernek, cemaat, sivil toplum kuruluşlarıyla maddi beklenti içerisine girmek, onlarla çıkar ilişkisi kurmak, bu ilişkiyi sürdürmek için doğrularını (inandıklarını) gizlemek.
46. İلمي, siyasetin veya cemaatin emrine vermek.
47. Şartsız şurtsuz kendisini övmek, kibir.
48. Hatasını kabul etmemek, hatada ısrar etmek.
49. Kendi çalışmasını ön plana çıkartmak için başka çalışmaları ölçsüz, haksız yere kötülemek.
50. Kimseyi ve çalışmaları beğenmemek.
51. Herhangi bir gerekçe olmaksızın genç akademisyenlere yardımcı olmamak.
52. Üretmemek.
53. Okumamak.
54. Araştırmamak.
55. Çalışmalarında katkı sunanlara, yardımcı olanlara önsözlerde teşekkür etmemek.
56. Adaleti yanıltmak, yanlış veya yanlış raporlar hazırlamak.
57. Politik görüş veya tercihleri ilim camiasında referans olarak kullanmak.
58. Rüşvet almak, rüşvet teklif etmek.
59. Evrakta her türlü sahtecilik.

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Yönergesi'ne Göre Etik İhlalleri:

<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Kurumsal/mevzuat/bilimsel-arastirma-ve-etik-yonetmeliği.aspx>

Üniversitelerarası Kurul Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Yönergesi'ne Göre Etik İhlalleri (Doçentlik Başvurularında):

<http://www.uak.gov.tr/yonetmelikler/Etikyonerge2.pdf> (erişim tarihi: 23.04.2019)